

Algemene Beschouwingen Begroting 2023

Vz,

de financiële positie van Diemen is goed. Het college stelt 3,7 miljoen euro extra uitgaven voor, waarvan meer dan 1 miljoen voor nieuw personeel. Dankzij de septembercirculaire kan het overschot op de begroting verhoogd worden naar 480.000 euro, en kan in '22 op nog eens 1,75 miljoen euro extra gerekend worden. Voor latere jaren ziet het er wat minder florissant uit, maar Diemen blijft groeien. Ook blijft groeien het aantal inwoners dat een financieel beroep op de gemeente moet doen.

Recht op menswaardig bestaan

De fractie van de Ouderenpartij Diemen is van mening dat mensen recht hebben op een menswaardig bestaan en een menswaardig inkomen. Vooral diegenen die niet of moeilijk in hun eigen onderhoud kunnen voorzien. Hun bestaanszekerheid is de afgelopen decennia onder druk komen te staan. Het minimumloon, de AOW en de pensioenen zijn niet geïndiceerd, uitkeringen, w.o. de bijstand, zijn verlaagd. De kosten van het levenspeil zijn hoger dan ooit. En de voorwaarden in de Participatiewet zijn hardvochtig in hun uitwerking. Gelukkig wordt die wet per 1 januari a.s. op enkele onderdelen versoepeld. De kostendelersnorm tot 27 jaar wordt afgeschaft, zodat jongeren niet meer dakloos hoeven te worden en mantelzorgers en hun verzorgden niet gestraft worden als ze onder één dak wonen.

Bij de behandeling als ingekomen stuk op 15 september van de FNV-brief met het verzoek om de kostendelersnorm voor jongeren tot 27 jaar niet meer toe te passen, zoals Rotterdam, Groningen, Tilburg en Arnhem doen vanaf 1 juli, hebben we het college gevraagd om een reactie op deze brief. Tot op de dag van vandaag hebben we die niet gekregen. Wij betreuren dat, want we schaffen die regeling in Diemen graag eerder af dan 1 januari. In Diemen gaat het om 74 uitkeringen. De eerder genoemde gemeenten hebben de korting als proef opgeschort. In Assen heeft het college aan de raad voorgesteld om een buitenwettelijk besluit te nemen en de kostendelerskorting met TWK vanaf 1 juli van dit jaar op te schorten.

Dat stellen we voor in de **Motie opschorting kostendelerskorting Participatiewet**.

Bij de begrotingsvragen heeft onze fractie ook gevraagd naar het aantal ontvangers van minimaregelingen in 2018 en nu. Het antwoord was dat dat niet kon worden nagegaan. In de IR hebben we die vraag opnieuw gesteld. Daar is de wethouder niet op in gegaan.

Ook hebben wij gevraagd welke regelingen automatisch worden toegekend en welke niet. De wethouder antwoordde dat er een 'prachtig overzicht' op de website staat van de automatische toekenningen. Welnu, voorzitter, wij hebben alle 18 minimaregelingen op de website bekeken, en er wordt geen een automatisch toegekend. Ze moeten allemaal worden aangevraagd. Waarom geeft de wethouder een antwoord dat aantoonbaar niet klopt? Wat voor ons van belang is, is dat veel van de mensen die wij op het oog hebben (laaggeschoolden, laaggeletterden, digibeten) geen gebruik maken van de digitale middelen waar wij dagelijks gebruik van maken.

Onze vraag over automatische toekenning stelden we n.a.v. het door het college zelf verklaarde 'ruimhartige armoedebeleid, waarbij niet-gebruik wordt tegengegaan, o.a. door zoveel mogelijk minimaregelingen automatisch toe te kennen' (citaat pag. 54).

De ruimhartigheid is echter niet alleen afhankelijk van de 130%-norm, maar ook van het feitelijk gebruik of niet-gebruik, én de toegankelijkheid. Voordat we een oordeel kunnen geven of het minimabeleid van dit college echt ruimhartig is, moeten we beschikken over feiten en cijfers. Die hebben we tot nu toe niet ontvangen, ondanks onze vragen hierover. Het college voldoet zo niet aan haar informatieplicht aan de raad.

Wat we willen bevorderen is dat zoveel mogelijk minimaregelingen automatisch worden toegekend. We signaleerden eerder dat de inkomenstoeslag voor mensen die langer dan 3 jaar in de bijstand zitten, niet automatisch wordt toegekend. In het verleden was er ook sprake van automatische kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en de waterschapheffing voor minima. We denken dat we de ambtelijke organisatie veel werk uit handen kunnen nemen als we streven naar zo veel mogelijk automatische toekenning.

Dat stellen we voor in de **Motie Onderzoek automatische toekenning minimaregelingen**

Het college wil beginnen met het WMO-team met 2 fte's uit te breiden. We hebben eerder vragen gesteld over de wachttijden bij de aanvragen van WMO-voorzieningen. Er zijn nu maar 12,25 fte aanwezig, het zouden er 15,85 fte moeten zijn. De uitbreiding met 2 fte is niet alleen onvoldoende voor het wegwerken van de bestaande achterstanden, en te voldoen aan de wettelijke norm van 6 weken, maar is ook niet voldoende om de groei van Diemen en van het groter aantal ouder-wordende inwoners met meer aanvragen te bedienen. Het college wil kijken naar efficiency-verbetering, dat vinden wij ook belangrijk, maar het is onduidelijk wat de uitkomst daarvan is.

Volgens ons moet u beide doen: én de personeelsformatie uitbreiden én de efficiency verbeteren. Want ook als die 2 fte erbij komen, blijft er een tekort van 1,33 fte. Als er dan ook in het team zieken of langdurig zieken zijn, of zwangerschapsverloven, of iemand een andere baan krijgt en een vacature ontstaat, dan blijven de aanvragen zich opstapelen. Dan wordt het voor de WMO gereserveerde geld niet uitgegeven en vindt er onderbesteding plaats. Laten we niet vergeten dat achter elke aanvraag op de stapel iemand met een reële zorgvraag zit die langer moet wachten op zijn of haar noodzakelijke voorziening. Dat mag niet, want de gemeente heeft een zorgplicht, niet alleen voor de cliënten, maar ook voor haar eigen ambtenaren. Als er voldoende formatie is, dan is het team beter in staat aanvragen tijdig weg te werken en om tegenvallers op te vangen.

We stellen daarom in onze **Motie Achterstanden WMO-aanvragen** voor de achterstanden met spoed weg te werken, en zolang niet is voldaan aan de wettelijke termijn elk kwartaal te laten rapporteren over de achterstanden, wachtlijsten en personeelsformatie.

Maaltijdvoorziening

We hebben tijdens de IR het recht op een dagelijkse warme maaltijd aan de orde gesteld. Alhoewel in de raad begripvol werd gereageerd, bleek ook de invulling en de vraag hoe bereik je mensen die thuis zonder warme maaltijd naar bed gaan, niet eenvoudig. Dat erkennen we. Nu de wethouder heeft toegezegd te willen onderzoeken of de maaltijdvoorziening moet worden uitgebreid, en hoe, zullen we dit punt vandaag laten rusten

Dan iets heel anders: verkeer

Het college antwoordt op onze vraag over invoering van het 30 km-regime de Weesperstraat niet als straat waar invoering onmogelijk is. Nu halen sommige automobilisten of motorrijders snelheden tot 80 of 100 km/uur. Daarbij niet gehinderd door het lange rechte stuk op een voorrangsweg, een vangrail die eerder past bij een snelweg, en een verwaarloosbare kans op een bekeuring. Het college meldt op pag. 109 dat er snelheidsremmers bij de aansluitingen van de Treubweg en de Venserweg op de Weesperstraat worden aangelegd. Dat lijkt een goed begin. Wij stellen voor dat uit te breiden met een 30 km-regime, in ieder geval tussen de PH-kade en de Treubweg en het maken van 1 of 2 inspringingen/wegversmallingen, zodat het autoverkeer wordt afgeremd. Een beetje vergroening zou ook niet misstaan. De bewoners aan de overkant van de Weesperdekvaart zullen dat waarderen. We zullen binnenkort contact opnemen met de wethouder voor een nadere toelichting.

Vertrouwen in de overheid

Het vertrouwen in de overheid in Nederland is nog nooit zo laag geweest, ook in de lokale overheid. De crises stapelen zich op in Nederland. Er is een stikstofcrisis, een woningcrisis, een klimaatcrisis, een asielcrisis, een personeelscrisis, een Oekraïne crisis, een energiecrisis, en de coronacrisis is nog niet voorbij. Bij de invoering van de Omgevingswet dient zich een nieuwe crisis aan. Dat kunnen we er echt niet bijhebben.

Veel van de crises waar we in zitten, zijn crises die we lang van te voren hadden kunnen zien aankomen, maar waar jarenlang te weinig aan is gedaan, in de hoop dat het zich vanzelf wel zou oplossen. Mensen zijn hierdoor hun vertrouwen in het oplossend vermogen van de overheid kwijt geraakt. De overheid moet plannen maken voor de lange termijn, maar premier Rutte is niet de man van visie op de lange termijn.

We brengen graag in herinnering dat na decennia van sociale ellende het een liberaal kabinet Pierson was dat in 1901 de Woningwet invoerde, naast de Leerplichtwet, een Ongevallenwet voor arbeiders en een Wet op de Inkomstenbelasting. In Amsterdam bracht de liberale wethouder Treub de leverantie van gas, water, elektriciteit en telefoon onder controle van de overheid. Hij voerde ook erfpacht in. De sociaaldemocratische wethouder Floor Wibaut zette een uitgebreid gemeentelijk woningbouwprogramma voor arbeiders op. Op gezondheidszorggebied maakte de overheid plannen om ziektes als malaria uit te roeien. En Tobias Asser gaf het civiel recht, het personen- en familierecht vorm. Al deze initiatieven zorgden voor meer zekerheid en welzijn voor een groot deel van de bevolking. Dat zou de liberalen van nu toch te denken moeten geven. Het gaf vertrouwen in de overheid.

Hoe anders is dat nu. Het Toeslagenschandaal heeft er hard ingehakt. Ook hoe inwoners aankijken tegen de gemeente en de ambtenaren. Het Parool meldde dat iemand die inmiddels volledig is gecompenseerd voor de Toeslagenaffaire de gemeente Amsterdam toch liever niet opzoekt: 'Laatst moest ik naar het stadhuis om een reisdocument aan te vragen, maar dat valt me dan ontzettend zwaar. Voor mij voelt een gemeenteambtenaar hetzelfde als iemand van de Belastingdienst.'

Zou dit in Diemen anders zijn? Er wordt wel eens gezegd dat veel mensen in Diemen tevreden zijn. Maar dan is dat kennelijk niet iemand die al 15 jaar op een woning moet wachten, iemand die honger heeft of in de schulden zit, of iemand die langer op een noodzakelijke WMO-voorziening moet wachten vanwege een personeelstekort. Mensen zien

ook dat de ene gemeente wél asielzoekers huisvest en de andere niet. De overheid treedt niet op zoals ze als overheid zou moeten optreden. Een reden om ook niet meer te gaan stemmen bij gemeenteraadsverkiezingen.

Ter gelegenheid van de afgelopen Maand van de Geschiedenis heeft Beatrice de Graaff, over het thema ‘rampen’ een leesbaar essay geschreven onder de naam ‘Crisis’, over de veranderde rol van de overheid bij rampen en crises. In een interview in het tijdschrift van de Maand van de Geschiedenis, besluit ze met, en daarmee willen wij ook afsluiten: ‘Wantrouwen overheerst. Maar er is vanuit de geschiedenis ook goed nieuws te vertellen. Als de regering duidelijk communiceert, meteen het eerlijke verhaal vertelt en de lasten over iedereen gelijkmatig verdeelt, dan steunt het merendeel van de mensen de overheid meestal wel.’

Overzicht alle minimaregelingen op de website:

Regeling chronisch zieken en gehandicapten

Individuele Studietoelage

Collectieve Ziektekostenverzekering

Duurzame gebruiksgoederen voor AOW-ers

Computer voor uw kind: middelbare school

Doe mee-regeling

Reiskosten middelbare school

School- en materiaalkosten MBO-studenten

Gratis Ned. Identiteitskaart

Gratis OV AOW-ers

Individuele Inkomenstoeslag

Jeugdfonds Sport en cultuur

Ouderbijdrage met Stadspas

Stadspas

Studietoelage

Dierenarts

Gratis Ned. les

Kwijtschelding Afvalstoffenheffing

Kwijtschelding Waterschapsheffing